

Stanovisko Predsedníctva SAV

Podľa Zákona 133/2002 Z.z., § 3:

(3) Akadémia na účely reprezentácie, propagácie rozvoja vedy a rozširovania jej vedeckých poznatkov zriaďuje učeníu spoločnosť ako čestný orgán akadémie, ktorého členmi sa môžu stať významní vedci, ktorí obohatili vedu v Slovenskej republike i v zahraničí. Členmi učenej spoločnosti sa môžu stať aj významní vedci zo zahraničia.

(5) Názov učenej spoločnosti, spôsob jej zriadenia a finančné zabezpečenie určuje štatút akadémie.

Podľa § 9

(7) Vedecká rada akadémie

a) vypracúva koncepciu vednej politiky akadémie v súlade s koncepciou štátnej vednej a technickej politiky

f) schvaľuje štatút učenej spoločnosti

S učenu spoločnosťou naďalej ráta aj pripravovaná novela zákona o SAV, ktorá bola predložená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, bola prerokovaná vo všetkých orgánoch akadémie, prešla medzirezortným pripomienkovým konaním a v súčasnosti je už v Legislatívnej rade vlády SR. Návrh novely zákona o SAV v § 9, odseku (3) ďalej umocňuje význam učenej spoločnosti:

Vedeckú radu akadémie tvoria predseda akadémie, podpredsedovia akadémie, predseda učenej spoločnosti, ...

Domnievame sa, že existencia Učenej spoločnosti Slovenska na pôde akadémie ako jedinej celoštátnej inštitúcie vedy a výskumu nie je na prekážku, ale naopak na ošoh. Podobne je to v mnohých krajinách, kde akadémia okrem výskumu vo vlastných organizáciách, vytvára platformy pre všetkých aktívnych vedcov a výskumníkov, vrátane učenej spoločnosti.

Ako príklad doterajšej dobrej praxe uvádzame prípravu a použitie koncepčných materiálov, ktoré akadémia iniciovala v roku 2018 s cieľom podnieť štátne, verejné, akademické inštitúcie, ale aj politické strany, aby v čase, keď neexistuje štátna vedná politika a financovanie vedy v SR je na úplnom chvoste EÚ, začali uvažovať o strategickom využití vedy, výskumu a inovácií. Z tejto iniciatívy vznikol na pôde Učenej spoločnosti Slovenska prvýkrát dokument Iniciatíva – Vízia pre znalostnú spoločnosť a lepšie Slovensko, ktorý pomenúva súčasný stav v tejto oblasti na celonárodnej úrovni a navrhuje riešenia. Túto iniciatívu následne schválila Vedecká rada SAV, Predsedníctvo SAV a Snem SAV. Na jej základe akadémia pripravila vlastnú Stratégiu SAV do roku 2030, ktorá definuje víziu, hodnoty a misiu akadémie. K iniciatíve sa prihlásili aj výskumné univerzity SR, Klub500, oboznámili sme s ním Radu vlády SR pre vedu, techniku a inovácie, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo financií SR.

Predsedníctvo SAV považuje Učenu spoločnosť Slovenska ako súčasť SAV za významný orgán pre akadémiu, pre vedeckú komunitu Slovenskej republiky, ako aj pre celú spoločnosť.

Schválilo P SAV na 44. ZPSAV 13.5.2021